

En Västernorrland

Handlingskraft, livskraft och naturkraft



Regional utvecklingsstrategi för Västernorrland 2020-2030

UPPDATERAD 2025



Ett Västernorrland 2030

Innehåll

Västernorrland år 2030- En berättelse.....	4
Vår vision - Ett Västernorrland.....	5
Vad är en regional utvecklingsstrategi och vad används den till?.....	6
Så här har den regionala utvecklingsstrategin arbetats fram	7
RUS utgår från Agenda 2030	8
Ett modigt regionalt ledarskap behövs för att realisera visionen	9
Funktionell samverkan har inga geografiska eller organisatoriska gränser	9
Smart regional samverkan – principer för regional utveckling	10
Hur konkretiserar vi den regionala utvecklingsstrategin?.....	11
Västernorrland - en del av världen	12
MÅLOMRÅDE År 2030 har Västernorrland som plats stärkts i ett nationellt och globalt perspektiv.....	14
<i>Prioriteringar</i>	15
MÅLOMRÅDE 2030 är Västernorrland den plats som människor väljer för att leva och besöka.....	16
<i>Prioriteringar</i>	17
MÅLOMRÅDE 2030 är Västernorrland platsen där företag och organisationer väljer att växa.....	18
<i>Prioriteringar</i>	19
Att mäta resultat och effekter.....	20

VÄSTERNORRLAND ÅR 2030

- En berättelse

Kraft - ett ord med många innebörder. Kraft handlar om riktning och förändring och om att det krävs en hel del för att vi ska uppnå det vi vill. Kraften kan vara att ta ett steg åt ett håll man aldrig vågat ta förut, kraften att säga ifrån när något är fel eller kraften för att övervinna en svårighet. Kraft kan vara en stormvind över landskapet eller forsande vatten som letar sin väg. Kraft kan också vara förmågan att bjuda in och dela med sig, att sprida kunskap och glädje.

I Västernorrland är detta ingen bristvara, vår region är en plats fylld av kraft. Längs vår kust, genom våra älvdalar och djupa skogar finns stora resurser, naturkraft som många andra regioner endast kan drömma om. Detta har genom århundraden gett oss förutsättningar att färdas i en riktning som möjliggjort liv, hälsa och utveckling. Men dessa förutsättningar hade på egen hand inte räckt särskilt långt om det inte vore för alla som i generationer levt och verkat här. Med gemensamma ansträngningar har gårdar byggts, städer växt fram, värdefulla kulturmiljöer skapats, industrier uppförts och ett samhälle skapats där vi lever och utvecklas tillsammans.

År 2030 är Västernorrland en region som vänt trenden. Mer än någonsin tidigare sker investeringar inom regionen, bland såväl privata företag som hos offentliga organisationer, som bland annat stärker vår plats som världsledande inom en rad områden. Viktigt för oss och något som också bidrar till både Sveriges och Europas utveckling. Vi kan konstatera att vi, genom att tidigt tagit vara på digitaliseringens möjligheter, kunnat attrahera inte bara kapital utan även människor att söka sig till regionen. Det gemensamma arbetet för hållbar omställning inom samhällets alla skikt och nivåer, har varit både gränsöverskridande och inkluderande, och en kraft som tagits tillvara. Det har skapat stolthet och gemenskap.

Vi har lyckats vända den demografiska utmaningen. Utflyttningen har avstannat, fler barn föds och många flyttar in eller tillbaka till länet. Att det blivit så enkelt för oss att nå omvärlden, och för omvärlden att nå oss, har gjort vår region tillgänglig på ett sätt som lyft våra möjligheter att växa. Påskyndade infrastruktuursatsningar gav precis den effekt vi hoppats på. Fler invånare och besökare har bidragit starkt till regionens utveckling och varit med och format våra dynamiska städer och kreativa bygder. Tillsammans har vi gjort Västernorrland till den livskraftiga region vi är i dag. Vi är en del av ett sammankopplat Sverige, en nära del av världen.

När vi ser tillbaka på den utvecklingsresa som Västernorrland gjort senaste tio åren är just "tillsammans" något som sticker ut; att vi tidigt såg att summan av vår gemensamma kraft alltid är större än vår egen. Den handlingskraft och det modiga ledarskap som nu präglar vår region har gjort att Västernorrland har en tydlig plats inom de breda nationella och internationella samarbeten som vi deltar i och formar. Ledarskapet har bidragit till att modiga beslut fattats, ett mod som spritt sig till både näringsliv samt offentliga- och ideella organisationer.

Vår gemensamma ambition att skapa beredskap och flexibilitet för oförutsedda händelser har gjort oss mer förändringsbenägna. Vi ser trender och omvärldsförändringar och kan snabbt agera tillsammans när det behövs. Det har också gjort att vi tagit nödvändiga beslut för att naturkraften, vår miljö, våra kulturvärden och våra platsbundna resurser inte ska äventyras med hänsyn till framtida generationer. Vi är fortfarande ett län med fantastiska naturresurser, energiproduktion och råvaror. Vi kan med stolthet se tillbaka på ett framgångsrikt utvecklingsarbete präglat av ansvarstagande och hållbarhet.

En viktig pusselbit i utvecklingsarbetet, från år 2020 till idag 2030, var vår regionala utvecklingsstrategi. Strategin arbetades fram i bred samverkan och blev ett verktyg för samarbete kring våra gemensamt prioriterade frågor. Den bidrog starkt till att vi tillsammans samlade kraft och kunde genomföra de insatser som vi identifierat var viktigast för regionen, och för att alla vi som bor här, ska kunna nå vår fulla potential och leva ett hälsosamt liv.

Vi som tagit fram och genomför strategin är:

Region Västernorrland; Härnösand, Kramfors, Sollefteå, Sundsvall, Timrå, Ånge och Örnsköldsviks kommuner; Länsstyrelsen Västernorrland, Trafikverket, andra berörda myndigheter, Mittuniversitetet, andra högskolor och universitet, forskningsinstitut, innovationsfrämjande aktörer, näringsliv och civilsamhälle samt andra som arbetar strategiskt för hållbar utveckling och tillväxt i Västernorrlands län.

VÅR VISION

Ett Västernorrland

- handlingskraft, livskraft och naturkraft. Tillsammans för människors och företags växtkraft, i en hälsosam livsmiljö för framtida generationer.



Visionen utgår från ETT Västernorrland där vi agerar tillsammans för Västernorrlands bästa och tillsammans skapar den handlingskraft som är nödvändig för att tillvarata Västernorrlands alla möjligheter - i dag och i framtiden!

Som geografiskt område har Västernorrland en rad platsbundna och naturgivna förutsättningar, vår naturkraft. Visionen fram till 2030 förutsätter att vi agerar ansvarsfullt och hållbart. På så sätt säkrar vi ett konkurrenskraftigt näringsliv utan att riskera hälsosamma livsmiljöer och värdefulla kultur- och naturmiljöer.

Vi kommer att mötas av samhällsutmaningar och målkonflikter och vet att de alternativ som lyfts fram och de beslut som fattas skapar förutsättningar för ett attraktivt Västernorrland, idag och i framtiden.

År 2030 blickar vi tillbaka på år av handlingskraft, där gemensamma satsningar minskat klimatpåverkan, ökat social inkludering, tillvaratagit den digitala transformationens möjligheter och skapat livskraft för länets invånare, företag och organisationer att leva, verka och trivas i Västernorrland. År 2030 är Västernorrland en växande region med attraktiva, livskraftiga städer och landsbygder.



Vad är en regional utvecklingsstrategi och vad används den till?

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut våra gemensamma långsiktiga målområden och prioriteringar, samt hur vi tillsammans ska arbeta för att uppnå visionen om ETT Västernorrland. Att ta fram och genomföra en regional utvecklingsstrategi (förkortas ofta RUS) är ett statligt uppdrag som styrs av lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630, 2023:920), samt förordningen (2017:583, 2024:100) om regionalt utvecklingsarbete.

I Västernorrland är det Region Västernorrland som är regionalt utvecklingsansvarig aktör med uppdrag att samordna framtagande, genomförande och uppföljning av den regionala utvecklingsstrategin. Region Västernorrland, länets kommuner, myndigheter, universitet, näringsliv och civilsamhälle har gemensamt tagit fram den regionala utvecklingsstrategin och ställt sig bakom prioriteringarna. Vi har också ett gemensamt ansvar för genomförandet.

Den regionala utvecklingsstrategin är en pusselbit i det som kallas för flernivåstyre, den röda tråd som binder samman strategier på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Vår strategi är därmed en del i genomförandet av den nationella strategin för hållbar regional utveckling i hela landet 2021-2030, EU:s sammanhållningspolitik samt Agenda 2030. Samtidigt är den regionala utvecklingsstrategin också vår sammanhållande länk på regional nivå för kommunala strategier, planer och program.

Västernorrlands regionala utvecklingsstrategi är, tillsammans med andra kopplade obligatoriska strategier, planer och program, styrande för hur de regionala utvecklingsmedlen (anslag 1:1) används och vägledande för framtagande och genomförande av program för EU:s fonder för sammanhållningspolitiken exempelvis Regionalfond, Socialfond och Interreg-program. Genomförandet möjliggörs också genom andra finansieringsverktyg på nationell- och EU-nivå, samt olika typer av samfinansiering.

Faktaruta:

Syftet med vår regionala utvecklingsstrategi är att ange de långsiktiga prioriteringarna för hur vi skapar hållbar utveckling i Västernorrland, som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillgodose sina behov. Som stöd finns Tillväxtverkets definition:

Med hållbar utveckling, ekonomiskt, miljömässigt och socialt, kan vi tillfredsställa våra behov idag och samtidigt skapa förutsättningar för utveckling i framtiden. För att lyckas med det behöver vi förändra ekonomin i en mer hållbar riktning.

Så här har den regionala utvecklingsstrategin arbetats fram, setts över och uppdaterats

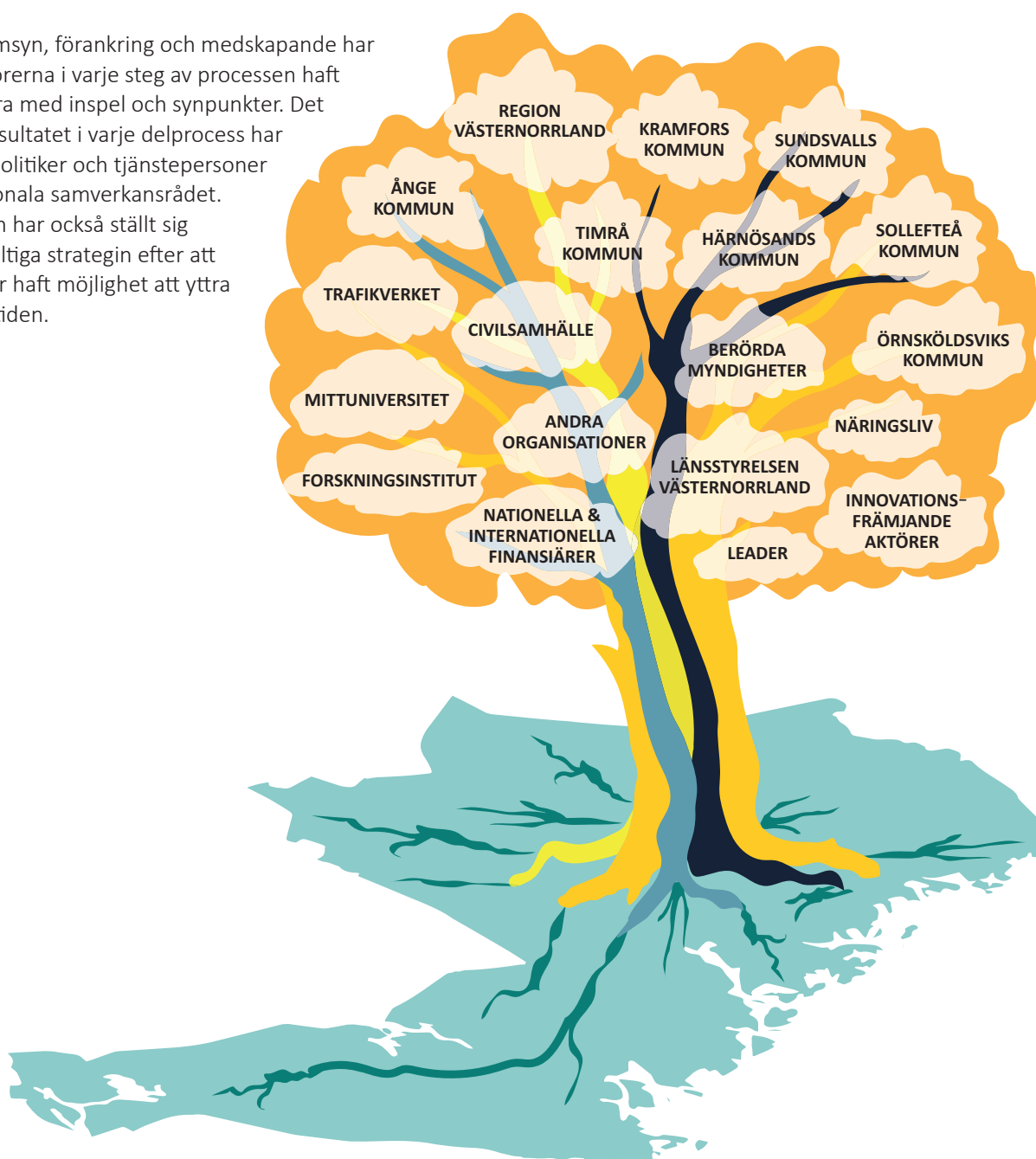
Västernorrlands regionala utvecklingsstrategi antogs 2020 efter en bred och inkluderande process med kommuner, organisationer, länsstyrelsen, andra myndigheter, Mittuniversitetet, innovationsfrämjande aktörer, näringsliv, regionala kulturverksamheter, samt civilsamhället.

Därutöver har invånare runt om i Västernorrland svarat på en enkät om framtiden i länet, antingen genom en muntlig intervju eller via sociala medier. Inspel till visionen kunde också ges vid en framtidsdag som hölls öppen för allmänhetens deltagande. Utgångspunkten i arbetet var analyser om nuläget i Västernorrland.

För att uppnå samsyn, förankring och medskapande har de regionala aktörerna i varje steg av processen haft möjlighet att bidra med inspel och synpunkter. Det gemensamma resultatet i varje delprocess har förankrats med politiker och tjänstepersoner i Stora- och Regionala samverkansrådet. Samverkansråden har också ställt sig bakom den slutgiltiga strategin efter att regionens aktörer haft möjlighet att yttra sig under remisstiden.

2025 genomfördes en uppdatering av regionala utvecklingsstrategin, som en följd av den obligatoriska översynen som ska göras varje mandatperiod. Flera av de arbetssätt som användes under framtagandet av strategin har återanvänts för fortsatt samsyn, förankring och medskapande.

I genomförandet har vi, alla organisationer och aktörer som arbetar med regional utveckling i Västernorrland, ett gemensamt ansvar för att resultat ska uppnås.



RUS utgår från AGENDA 2030

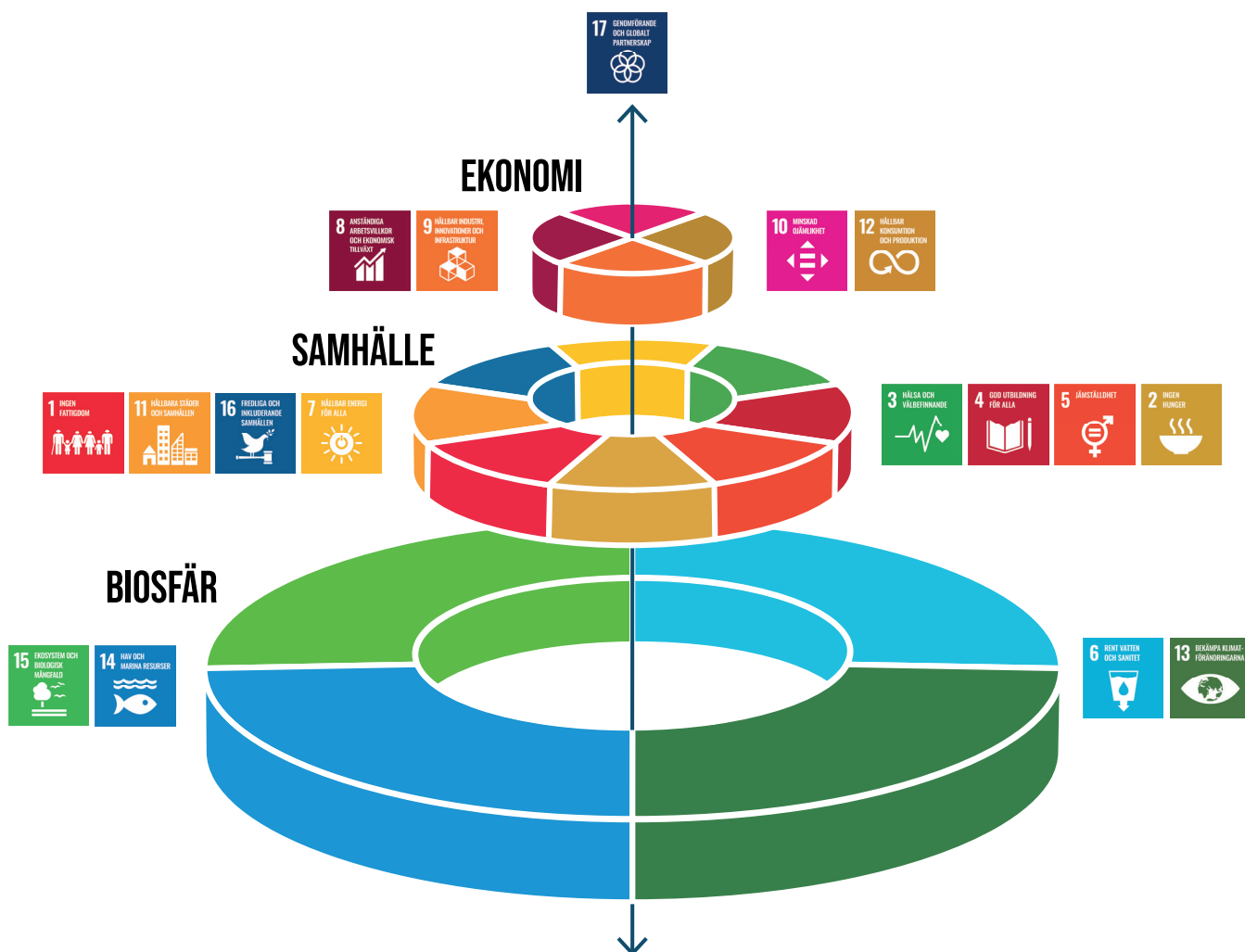
Agenda 2030 och dess 17 globala mål för hållbar utveckling är en viktig utgångspunkt för Västernorrlands regionala utvecklingsstrategi och det regionala utvecklingsarbetet. De globala målen är integrerade, odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: miljömässig, social och ekonomisk. Det betyder att inget mål kan nås på bekostnad av ett annat. Framgång krävs inom alla mål för att vi ska lyckas genomföra Agenda 2030.

För att skapa hållbar regional utveckling i Västernorrlands län ska hållbarhetsdimensionerna alltid beaktas i relation till de utpekade prioriteringarna i RUS. I omställningen till ett hållbart samhälle finns det både möjligheter och utmaningar som kräver samverkan och gemensamma insatser. Ett verktyg i detta sammanhang är det gemensamma

arbetet med att stärka länets förutsättningar för en hållbar regional utveckling och tillväxt.

Genom integrerad tillämpning av de tre hållbarhetsdimensionerna i det regionala arbetet oavsett projekt, aktivitet eller verksamhet bidrar vi till en förflyttning och omställning, för utveckling av ett hållbart Västernorrland, med hänsyn till kommande generationer.

Det gör vi genom att bygga hållbara och attraktiva livsmiljöer, bevara våra rika natur- och kulturvärden, uppmuntra forskning och innovation för grön omställning, utveckla mer klimatsmarta rese- och konsumtionsmönster, en större cirkulär ekonomi samt effektivisera energianvändningen, samtidigt som konkurrenskraften bibehålls.



Figuren visar hur biosfären (naturens system) utgör grunden för allt liv, hur samhället utvecklas inom naturens ramar och hur ekonomin är en del av samhället.

Graphics by Jerker Lokrantz/Äzote

Ett modigt regionalt ledarskap behövs för att realisera visionen

Vår regionala utvecklingsstrategi utgår från möjligheter och utmaningar inom en rad områden. Klimat och miljö, teknikutveckling, säker digital transformation, ett osäkert globalt geopolitiskt läge och allt snabbare samhällsförändring ökar, tillsammans med demografiska faktorer, kraven på våra samhällstjänster och välfärdsuppdrag på kommunal och regional nivå. Samtidigt ska insatser för regional utveckling genomföras med gemensamma, begränsande resurser. Vad krävs för att vi ska nå resultat?

En avgörande faktor är ett modigt regionalt ledarskap, en handlingskraft som möjliggörs genom utvecklad strategisk samverkan mellan en rad aktörer. Region Västernorrland har det formella ansvaret som regionalt utvecklingsansvarig aktör, men det regionala ledarskapet består inte enbart av en utpekad aktör. Andra aktörer i länet, offentliga, privata eller från civilsamhället, kan och ska leda utvecklingsarbetet beroende på område och tillfälle. Att utöva ett modigt regionalt ledarskap handlar om tillit och stärkta relationer, om engagemang samt att våga prioritera och välja för att nå långsiktigt hållbara resultat, särskilt när egna och gemensamma resurser är begränsade.

Det krävs kunskap, samsyn och en uttalad avsikt om strategisk samverkan för att göra rätt prioriteringar för framtiden. Vi har insikt om att förändringsarbete tar tid, samtidigt som förändringstakten i världen går allt snabbare. Det är därför avgörande för länets utveckling att vi vågar prioritera, även om de synliga resultaten från förändringsarbetet inte alltid syns direkt. För att vara konkurrenskraftiga måste vi arbeta smidigt och lättroligt i att möta förändringar och omställningar.

Funktionell samverkan har inga geografiska eller organisatoriska gränser

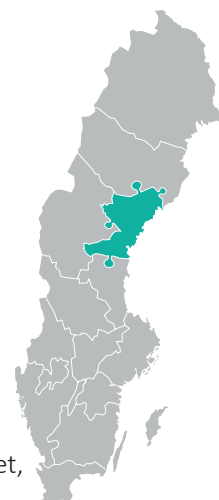
För genomförandet av den regionala utvecklingsstrategin är funktionell samverkan central. Det betyder att vi i Västernorrland använder oss av de samverkanskonstellationer som är de mest funktionella för att nå målen i det regionala utvecklingsarbetet. Även om den regionala utvecklingsstrategin gäller för det geografiska området Västernorrlands län ska länsgränsen aldrig bli ett hinder för att genomföra rätt satsningar med de bäst lämpade samverkansaktörerna, oavsett geografi eller organisation. Vi behöver bli starkare och det blir vi i samverkan med andra.

Vi behöver förbereda oss väl för att hantera det oväntade oavsett typ av händelse eller förändringsområde.

Vi höjer vår ambitionsnivå

Det är vårt gemensamma ansvar att stärka vår plats i världen och göra Västernorrland till en attraktiv plats att bo, leva, studera och arbeta i eller besöka och inte minst driva och utveckla verksamhet i hela länet. Med utgångspunkt från ett modigt regionalt ledarskap ska vi effektivt ansvara för påverkansarbetet regionalt, nationellt och internationellt. Vi ska hitta finansieringslösningar och påskynda processer som är avgörande för vårt län. Gemensamt behöver vi synliggöra och diskutera samhällsutmaningar och de målkonflikter som kan uppstå i de inbyggda intressekonflikter som följer av ett strategiskt och operativt hållbarhetsarbete i alla dimensioner. Ett modigt regionalt ledarskap tar ställning och kommunicerar de beslut som fattas för Västernorrlands framtid och för framtida generationer.

Det finns områden där vi upplevs som ett splittrat län och sakområden där vi inte alltid stått enade för att bygga förutsättningar för Västernorrland. Samtidigt finns här en lång tradition av samverkan, men nu krävs en ambitionshöjning. Genom att gemensamt stärka det modiga regionala ledarskapet har vi möjligheten att driva ett offensivt utvecklings- och förändringsarbete, samtidigt som vi skapar beredskap för oförutsedda situationer och händelser.



Samverkan med aktörer inom och utanför Västernorrland är viktig för att kunna påverka nationell och EU-nivå. Samarbetet mellan de fyra norrlands-länen är särskilt viktigt i det sammanhanget, precis som samarbetet med andra regioner med liknande förutsättningar som våra. Utvecklade internationella samarbeten skapar också möjligheter för Västernorrland att skapa konkurrenskraft och nå en långsiktigt hållbar utveckling.

Smart regional samverkan – principer för regional utveckling

Västernorrlands aktörer har under arbetet med att ta fram RUS identifierat ett antal grundläggande principer som är gemensamma för alla målområden.

Principerna ska beaktas i de beslut och initiativ som tas inom ramen för RUS. Utifrån regionala utmaningar och förutsättningar utgör principerna en förutsättning för strategisk samverkan, till stöd för det regionala ledarskapet. Hur principerna beaktas kommer kontinuerligt att följas upp och utvärderas på en övergripande nivå.

- **Flernivåstyre:** Flernivåstyre betyder att berörda aktörer på olika nivåer (lokal, mellankommunal, regional, nationell, EU-nivå och globalt) arbetar och aktivt styr mot gemensamma mål på olika nivåer. Flernivåstyre bidrar på så sätt till ett mer samordnat och effektivt utvecklingsarbete på alla nivåer.
- **Digitalisering och säker digital transformation:** Genom digitalisering kan vi påverka alla delar av vårt regionala utvecklingsarbete; saker, system och samhälle, inklusive beteende och tillit. Ibland är digitalisering ett måste för överlevnad och effektivitet, men utgör samtidigt en konkret möjlighet för utveckling.

Vår utgångspunkt är att tillvarata digitaliseringens möjligheter inom alla områden och säkerställa digital inkludering och tillgänglighet. Digitalisering och säker digital transformation ska prioriteras när det ger ett mervärde.

- **Ta vara på potentialen i både stad och land:** Västernorrland består både av täta och glesa miljöer. Vi tror att hållbara, dynamiska, växande städer och landsbygder kompletterar varandra. I det regionala utvecklingsarbetet arbetar vi för att tillvarata och förädla tillväxtpotentialen för en långsiktigt livskraftig och hållbar utveckling i hela länet.
- **Jämställdhet:** är en förutsättning för en hållbar regional utveckling. Genom att integrera jämställdhet med intersektionellt perspektiv i det regionala utvecklingsarbetet kommer kompetens, innovationsförmåga och företagsamhet från länets hela befolkning att tillvaratas. Arbetet ska i alla delar drivas av en normändrande ansats som utmanar stereotypa tankesätt och handlande kring kön, som tillsammans med faktorer såsom ålder, etnicitet och funktionalitet samverkar.
- **Låt aktörer gå före, alla behöver inte vara med på allt.** Regional utveckling bygger på att vi samverkar och gör saker tillsammans. Samtidigt tillåter vi att aktörer som ligger i framkant inom sitt område går före, då det gynnar den gemensamma utvecklingen. Vilka aktörer som går före är oberoende av geografi och varierar beroende på område.
- **Testa nytt och kontinuerligt lärande.** För att nå resultat krävs det att vi vågar satsa på nya metoder och tillvägagångssätt, samtidigt som vi lär av tidigare erfarenheter som för oss framåt. Genom ett ramverk för uppföljning, utvärdering och lärande synliggörs resultat och effekter och vi skapar erfarenheter.



Hur konkretiserar vi den regionala utvecklingsstrategin?

Den regionala utvecklingsstrategin är ett gemensamt och övergripande strategidokument med en vision, övergripande målområden och ett antal prioriteringar som ska följas upp och utvärderas. En genomförandetid på tio år gör att vi behöver verktyg för att kunna säkerställa och synliggöra att våra satsningar bidrar till måluppfyllelse och resultat.

Regionala utvecklingsstrategin konkretiseras genom:

1. Ett ramverk för uppföljning, utvärdering och lärande. Ramverket anger exempel på indikatorer för alla prioriteringar och principer. För att på ett genomgripande sätt integrera Agenda 2030 kopplas relevanta indikatorer som representerar de tre hållbarhetsdimensionerna (ekonomisk-, miljömässig- och social-), till alla prioriteringar. Kvalitativ uppföljning kommer till viss del att användas. Ramverket förtydligar när och hur uppföljning sker och ger möjlighet att följa upp alla mål med effekt- och processlogik. Region Västernorrland ansvarar för uppföljning och utvärdering.
2. En strategisk arbetsplan som bryter ner målformuleringar på medellång sikt, samt en process för översyn vid behov. Syftet med arbetsplanen är att synliggöra de prioriteringar och mål som inte följs upp i någon av de obligatoriska kopplade planer och strategier som tas fram i Västernorrland. Arbetsplanen fastställs av Regionala samverkansrådet.

Både ramverket och den strategiska arbetsplanen ska utgå från en gemensam och tydlig effektlogik, det vill säga ett sätt att systematiskt formulera sambanden mellan vision, målområden, prioriteringar, aktiviteter och insatser.

Ramverket och arbetsplanen blir verktyg för det löpande regionala utvecklingsarbetet och för dialog i syfte att arbeta resultatinkompatibelt och säkerställa att våra gemensamma insatser blir så effektiva som möjligt. Dessa verktyg ger oss också möjlighet att löpande följa upp insatser och processer i linje med RUS och andra strategier, planer och program exempelvis för årlig resultatredovisning till regeringen.



Koppling till andra planer och strategier

Regionala strategier, planer och program kan vara lagstiftade och obligatoriska. Dessa tas fram på uppdrag av regeringen, oftast under samordning av Region Västernorrland eller Länsstyrelsen Västernorrland. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är ett av dessa styrande dokument. RUS är också utgångspunkt för de regionala program och handlingsplaner som finns för genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. Flera av våra regionala styrdokument är styrande och vägledande för olika typer av finansiering, både regionalt, nationellt och på EU-nivå och ger också en möjlighet till samfinansiering från många olika finansieringskällor.

Utöver de obligatoriska styrande dokumenten som exemplifieras i pusslet finns det ett antal andra regionala underlag som ytterligare förtydligar och konkretiserar den regionala utvecklingsstrategin och sakområden inom regionalt utvecklingsarbete.

Sammantaget ger dessa vägledning för det regionala utvecklingsarbetet i Västernorrland.

Exempel på förtydligande strategier, planer och program som finns knutna till RUS, eller är under framtagande:

- Strategisk plan och Påverkansagenda
- Plan för bättre kompetensförsörjning
- Folkhälsostategi (under framtagande)
- Strategi för Leader Mittland+
- Strategi för Leader Höga Kusten

Västernorrland - en del av världen

Det som sker i vår omvärld påverkar oss och vi påverkar omvärlden. Det påverkar vilka prioriteringar som på bästa sätt bidrar till att nå den gemensamma visionen och de identifierade målområdena. Med rätt strategiska vägval som tar hänsyn till effekterna av globala, nationella och regionala trender och skeenden är förutsättningarna för att nå resultat större. Vi måste därför förhålla oss till de allt snabbare förändringarna i vår omvärld för att forma en önskad framtid och nå vår vision. Då kan vi också göra önskvärda avtryck i vår omvärld.

Megatrender

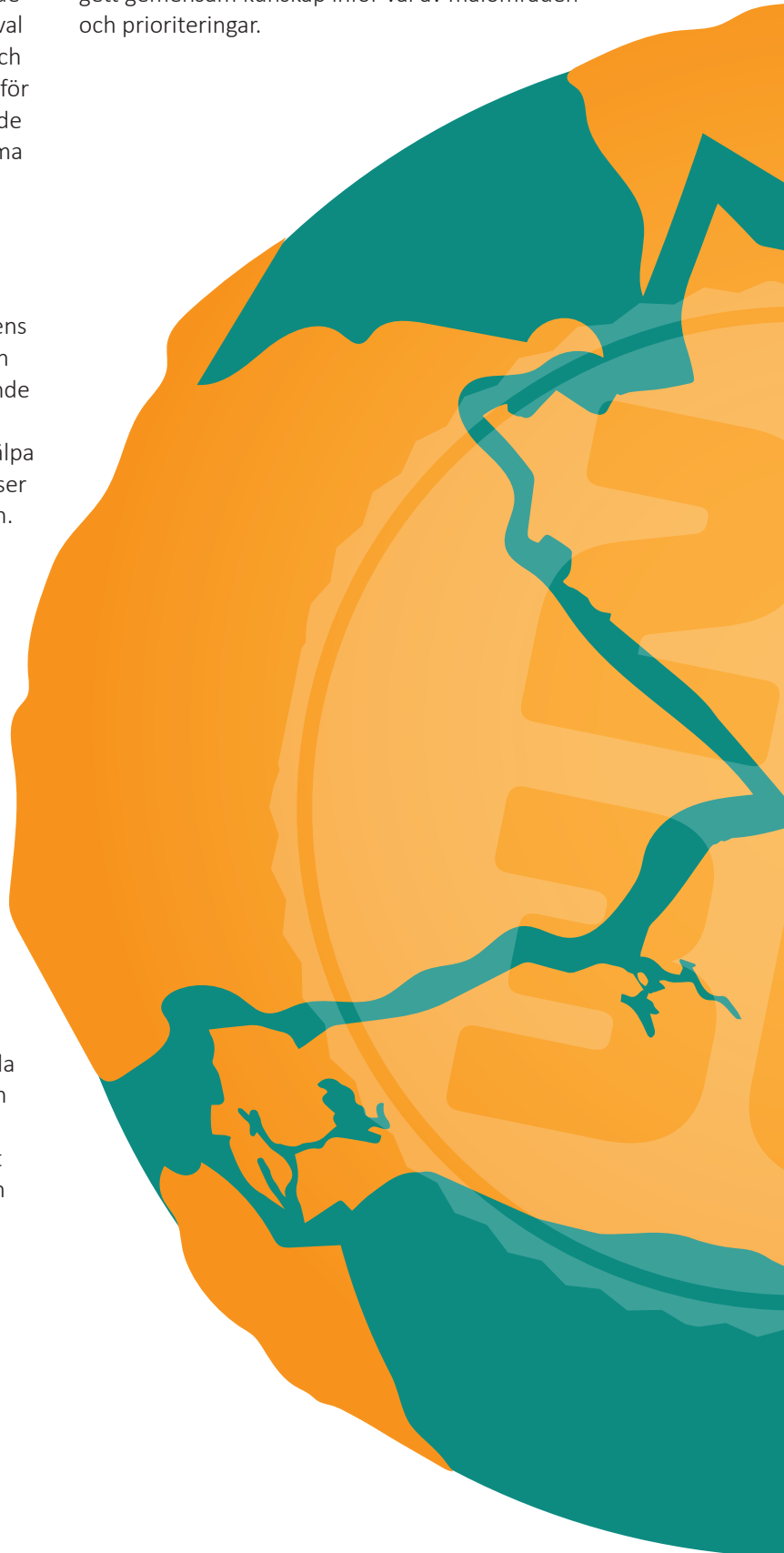
Globala megatrender är krafter som omformar världens företag och institutioner, samhällen, dess kulturer och ekonomier. Megatrenderna påverkar oss olika beroende på vart vi befinner oss och vilka våra uppdrag är. Att identifiera och förstå globala megatrender kan hjälpa både oss att fatta beslut gällande prioriteringar, insatser och investeringar som hjälper oss att forma framtiden.

Vid framtagandet av RUS 2019 valde vi att synliggöra de globala megatrender som var tongivande då. Vid uppdatering 2025 är dessa megatrender fortfarande giltiga, tillsammans med ett ökat geopolitiskt och geostrategiskt osäkert läge.

- Klimatförändringar
- Demografi- åldrande befolkning
- Urbanisering
- Globalisering samt geopolitiskt osäkert läge
- Digitalisering- teknikutveckling
- Ökad fokus på hållbarhet

Vi lever i en komplex verklighet och behöver nya verktyg i planeringsarbetet som hjälper oss att förhålla oss till det oplanerade och oförutsedda, med kort och lång tidshorisont. Genom att bevaka omvärlden och identifiera trender kan vi skapa förutsättningar för ett regionalt utvecklingsarbete med större flexibilitet och framför allt med bättre beredskap att hantera det oförutsedda och därmed påverka utvecklingen i vår önskade riktning.

Megatrenderna har, tillsammans med de identifierade utmaningarna och förutsättningarna för Västernorrland, gett gemensam kunskap inför val av målområden och prioriteringar.



Västernorrlands regionala utvecklingsstrategi utgår från följande målområden



ÅR 2030 HAR
Västernorrland som plats stärkts i
ett nationellt och globalt perspektiv

ÅR 2030 ÄR
Västernorrland den plats som människor
väljer för att leva och besöka

ÅR 2030 ÄR
Västernorrland platsen där företag
och organisationer väljer att växa

Varje målområde innehåller:

- en framåtsyftande beskrivning vilka insatser vi tror är genomförda till 2030
- utpekade prioriteringar inom respektive målområde
- en beskrivande text om insatser som bidrar till måluppfyllelse.

Som utgångspunkt för valda målområden och prioriteringar ligger övergripande utmaningar inom framför allt kompetensförsörjning samt resande och transporter.



ÅR 2030 HAR VÄSTERNORRLAND

som plats stärkts i ett nationellt och globalt perspektiv

År 2030 arbetar vi på enad front för att påverka nationell- och EU-nivå inom en rad olika politikområden för att skapa rätt förutsättningar för utveckling och tillväxt i Västernorrland. Genom det arbetet ökar möjligheterna att tillvarata länets potential och har säkerställt att nationell- och EU-politik är flexibel nog för att kunna anpassas till regioner som Västernorrland. Påverkansarbetet är samordnat över länsgränserna och sker också tillsammans med andra relevanta aktörer, nationellt och internationellt.

År 2030 är vi alla representanter för Västernorrland. I Västernorrland formerar vi oss för att ha en helhetsbild av vilka investeringar och vilka kompetenser som skulle tillföra mest mervärde för länet. Utåt arbetar vi strategiskt som en enhet för att skapa och attrahera den kompetens som behövs, oavsett om det är spetskompetens för styrkeområden eller värdefull kärnkompetens i företag och moderna offentliga förvaltningar. Vi hjälps åt för att se till att etablera investeringar till länet, oavsett var de etableras.

Region Västernorrland har, i nära samverkan med kommuner och organisationer, axlat det regionala ledarskapet och

tagit ansvar för att prioritera och leda arbetet, och därför också lyckats med ett genomgripande utvecklingsarbete i hela länet. Vi har varit proaktiva och sett effekter av att låta aktörer gå före i utvecklingsarbetet. Västernorrland är en förebild för andra för att vi valt att låta hållbarhetsdimensionerna vara en naturlig del i våra prioriteringar och för att målkonflikter som uppstått hanterats tydligt och kommunikativt. Den tillit och det samarbete vi byggt upp gör att vi kan möta nya samhällsutmaningar och olika kriser tillsammans.

Universitet och forskningsinstitut tillsammans med ett innovativt näringsliv har bidragit till att länets attraktivitet ökat genom högkvalitativ utbildning och forskning, som lockat fler företag och invånare till regionen och bidragit till att fler bor kvar. Vi har formerat oss, prioriterat och satsat på forskningsområden som medfört erkännande på såväl nationell nivå som inom EU och internationellt.

Ett konkurrenskraftigt, innovativt och kreativt näringsliv och kulturliv som speglar mångfald och jämlikhet stärker Västernorrland i ett nationellt och globalt perspektiv.

Våra prioriteringar inom området är:

- Samordnat påverkansarbete gentemot nationell och internationell nivå
- Kraftsamling för att utveckla, behålla och attrahera kompetens och investeringar till länet
- Universitet, högskolor och forskningsinstitut är motorer för innovation och utveckling
- Ett modigt regionalt ledarskap som tar ansvar för framtiden!

Insatser som bidrar till måluppfyllelse:

Hur vi tar oss an det gemensamma regionala ledarskapet är avgörande för att resurseffektivt genomföra satsningar och hantera målkonflikter i den pågående samhällsombildningen. Gemensamt säkerställer vi samtidigt robusta samhällen där vi hjälps åt i vardagen och vid oförutsedda händelser. Genom samverkan, prioriteringar och gemensamma finansieringslösningar utvecklar vi ett närings-, förenings- och kulturliv som främjar hållbara och inkluderande samhällen i hela länet.

Ett gemensamt funktionellt och gränsöverskridande påverkansarbete är en förutsättning för att säkerställa att framtida politik på nationell- och EU-nivå beaktar utmaningar och tillvaratar möjligheter i vår glesa region. Utifrån ett strategiskt påverkansarbete som tydligt visar

våra styrkor skapas framgångsrik och målgruppsanpassad kommunikation som stärker länets attraktionskraft i ett globalt perspektiv.

Ett stärkt kommunikationsarbete mellan regionala aktörer och organisationer bidrar till en tydligare dialog med medborgare och aktörer i omvärlden.

Utifrån strategisk samverkan mellan högre utbildning, FoU-aktörer, forskningsmiljöer och regionalt näringsliv skapar vi i Västernorrland fler kompetensnoder med nationellt och internationellt erkännande. Vi ser särskilt de geografiskt närvarande universiteten som viktiga samarbetspartners och viktiga aktörer för regionens utveckling, inklusive framtida kompetensförsörjning.



2030 ÄR VÄSTERNORRLAND

den plats som människor väljer för att leva och besöka

År 2030 har våra städer och landsbygder utvecklats och är välmående. Social sammanhållning samt god och jämlik hälsa är förutsättningar för hållbar samhällsutveckling. Utvecklingen av klimatsmarta samhällen, där vi värnar och tillgängliggör våra kultur- och naturmiljöer, bidrar till attraktiva boendemiljöer och fler besökare. Vi välkomnar människor till Västernorrland och genom vår ökade attraktivitet flyttar fler människor till vår region och fler väljer att bo kvar. I Västernorrland gör vi plats för alla. Ett rikt förenings- och kulturliv är viktigt för demokrati och folkhälsa, vilket skapar robusthet vid kris och bidrar till länets attraktionskraft som besöksmål.

2030 underlättas vårt sätt att resa till och från arbete, utbildning, fritid, samt samhälls- och välfärdsservice av ett funktionellt och sammanhållet system för resande med kollektivtrafik. Vi byter enkelt mellan trafikslag och känner tillit till att systemet fungerar. Ny teknik hjälper oss till nya resesätt och klimatsmart resande, även på orter som inte trafikeras av traditionell kollektivtrafik.

Invånare och besökare ser hållbart resande med delade resurser som en självklarhet och vår klimatpåverkan minskar.

Gemensamma satsningar och nya arbetssätt säkerställer att alla har en bra möjlighet att klara grund- och gymnasieskolan. Fler anpassade och nya former för lärande erbjuds inom områden som möter hela länets behov och individens förutsättningar. Flexibla utbildningsformer skapar förutsättningar för livslångt lärande i en omvärld med snabb förändringstakt.

År 2030 har vi i Västernorrland ökad närhet till varandra och till världen. Vi har en ändrad attityd till behovet av resande och förflyttning, där användandet av distansarbete och distansmöten är en normalitet. Genom fysiska mötesplatser, digital uppkoppling och resmöjligheter oavsett trafikslag ökar förutsättningarna för att vi klimatsmart når omvärlden och fler väljer att besöka Västernorrland.

Våra prioriteringar inom området är:

- Växande region med attraktiva, livskraftiga städer och landsbygder
- Alla ska ha grundläggande behörighet från grundskola och gymnasium
- Fler flexibla former för livslångt lärande genom nya metoder och arbetssätt
- Ett funktionellt och sammanhållet system för hållbart resande
- Ökad upplevd närhet till omvärlden, oavsett om den är fysisk eller digital
- Stärkt folkhälsoarbete för god och jämlik hälsa

Insatser som bidrar till måluppfyllelse:

Med satsningar på flexibla lärandeformer ligger också ambitionen att bättra förutse förändringar och nya krav på kompetens som skapar flexibla övergångar mellan olika utbildningsformer samt mellan utbildning och arbete. Det ger en ökad tillgång till en bredare och mer rörlig arbetsmarknad.

För att fler ska klara skolan, etablera sig i arbetslivet och tillvarata sin potential genom livslångt lärande krävs en långsiktig och hållbar kompetensförsörjning. Samtidigt är en god och jämlik hälsa en grundförutsättning för att människor ska kunna delta, utvecklas och bidra både i utbildning och arbetsliv. Genom ett stärkt folkhälsoarbete skapar vi förutsättningar för självständighet, delaktighet och resiliens i samhället. Det är därför viktigt att insatser anpassas efter människors olika livsvillkor och att resurser riktas dit behoven är som störst. I Västernorrland skapar vi därmed förutsättningar för hela befolkningen, särskilt barn och unga, att göra medvetna val och vara delaktiga i länets hållbara utveckling.

Attraktiva livsmiljöer i både landsbygder och städer förutsätter tillgänglighet till kommersiell- och offentlig service, ett rikt kulturliv och möjligheter till ett aktivt friluftsliv. Den sammantagna tillgängligheten innefattar både digital och fysisk tillgänglighet. Dessa kan både komplettera och ersätta varandra, med avsikten att inte lämna orter utanför. Tillgång till en snabb, robust och säker digital infrastruktur är en grundförutsättning för att bo, verka och vistas i hela länet. Där det är svårt att ersätta bilresor med traditionell kollektivtrafik bör satsningar genomföras så att det blir möjligt att köra fossilfritt i hela länet. Alla ska ges en möjlighet att minska klimatpåverkan vid resande.

Platsers attraktivitet som boendeort påverkas dessutom av en rad andra faktorer. Däribland utformningen av den fysiska miljön, upplevd trygghet, tillgång till samhälls- och välfärdsservice, vilka utbildnings-, arbets- och karriärmöjligheter som finns, närhet till kollektivtrafik samt utbud av såväl kultur- som naturupplevelser. Möjligheten till delaktighet i det lokala samhället bidrar också till platsens attraktivitet. Förstärkta satsningar riktade till invånarna skapar också attraktiva erbjudanden för besökare.



2030 ÄR VÄSTERNORRLAND

platsen där företag och organisationer väljer att växa

2030 erbjuder Västernorrland ett innovativt klimat och en mycket attraktiv miljö för hållbara företag och organisationer som genererar tillväxt och sysselsättning. Vi har kunskapsdrivna miljöer som bejakar de styrkeområden som identifierats i vår smarta specialiseringsstrategi och på så sätt möjliggör innovativa arbetsprocesser som skapar innovationer och konkurrenskraft, inte minst i våra små och medelstora företag. Insatser för entreprenörskap och en tydlig stödstruktur bidrar till en utveckling där en mångfald av företag och företag på lika villkor har möjlighet att bidra till en hållbar utveckling. Samtidigt som vi tar tydliga steg mot ekologisk och social hållbarhet.

Vi har en starkt hållbar transportinfrastruktur för alla fyra trafikslag (väg, järnväg, sjöfart och flyg). Stora steg har tagits för att bygga nödvändig järnväg, vilket skapar goda möjligheter för både större arbetsmarknadsregioner och effektiva och klimatsmarta transporter av gods som ger våra företag möjligheter att växa och exportera. I Västernorrland ligger vi i framkant i arbetet för ett fossilfritt flyg.

År 2030 har vi haft ett antal år med allt snabbare strukturomvandling med en delvis förändrad arbetsmarknad där

nya yrken uppstått. Vårt gemensamma arbete har säkerställt att företag och organisationer kan tillgodose sina kompetensbehov. År 2030 har vi ett utbildningsutbud som möter arbetsmarknadens reella behov av både bredd- och spetskompetens inom akademiska- och yrkesinriktade utbildningar. Vårt näringsliv och våra organisationer deltar aktivt i arbetet med att utbilda och informera om arbetslivets nuvarande och framtida möjligheter. Outnyttjad kompetens välkomnas och tas till vara. I Västernorrland gör vi plats för alla.

Vårt arbete med smart specialisering är en integrerad del av utvecklingsarbetet och bidrar till ökade förädlingsvärden, fler kunskapsintensiva och högteknologiska företag samt diversifiering av befintliga och nya styrkeområden.

2030 skapas fler innovativa lösningar i Västernorrland. De ger förutsättningar till utveckling och transformation, såväl inom offentliga verksamheter som inom det privata näringslivet. Innovationer, företagsamhet och ett dynamiskt näringsliv främjar befintliga och nya företag, ger mervärde till våra invånare och bidrar till länets utveckling.

Våra prioriteringar inom området är:

- Finansieringsbeslut tagna för genomförande av nya Ostkustbanan, Mittbanan och Ådalsbanan
- Ett sammanbundet logistiksystem som ger kraftigt minskad klimatpåverkan från länets transportsektor
- Ett regionalt matchat utbildningsutbud
- Skola och arbetsliv samverkar kring arbetsmarknadens möjligheter för ökad matchningsgrad
- Utvecklade styrkeområden genom smart specialisering
- Fler nya och växande hållbara företag och fler företagsamma invånare
- Utvecklat och sammanhållet finansierings-, företags- och innovationsstödsystem

Insatser som bidrar till måluppfyllelse:

Företagande och entreprenörskap i alla branscher, från tillverkningsindustri och gröna näringar till tjänstesektor, besöksnäring och kulturella och kreativa branscher ska gemensamt kunna bidra till fler arbetstillfällen och ökad sysselsättning. Både nya och befintliga företag är i fokus för våra insatser. Bättre förutsättningar för ägar- och generationsskiften kommer att bidra till att behålla arbetstillfällen. Med satsningar på samhällsentreprenörskap och social innovation bidrar vi till ett mer inkluderande näringsliv. En diversifierad företagsstruktur skapar robusthet, liksom förmåga att ställa om för oförutsedda händelser. Genom att proaktivt verka för digital transformation och säkerhet, verksamhetsutveckling och tjänsteinnovation bidrar vi också till att skapa moderna offentliga organisationer och statliga myndigheter som blir attraktiva arbetsgivare för befintliga och nya invånare.

Kapacitet till forskning och innovation hos små och medelstora företag behöver öka och kopplingarna mellan näringsliv och forskning bör stärkas. Samarbeten med aktörer i andra regioner med liknande och kompletterande specialiseringar måste främjas för att skapa ytterligare innovation och utbud högre upp i globala värdekedjor.

Det regionala systemet för finansiering, samt företags- och innovationsstöd, ska vara tydligt och sammanhållet. Det ska vara lätt att förstå vem som gör vad. Vi formar stödssystem där vi i det regionala ledarskapet identifierar och genomför gemensamma prioriteringar med ett proaktivt och långsiktigt förhållningssätt.

Prioriteringarna inom målområdet ska bädda för att vi kan hantera och ta tillvara omvandling oavsett om den skapas

av digitaliseringen, eller är den utmaning och möjlighet som miljöomställning betyder. Vi sätter fokus på hållbar näringslivsutveckling inom alla sektorer och ser speciellt till att entreprenörskap hos alla grupper främjas, inte minst för unga och ur ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.

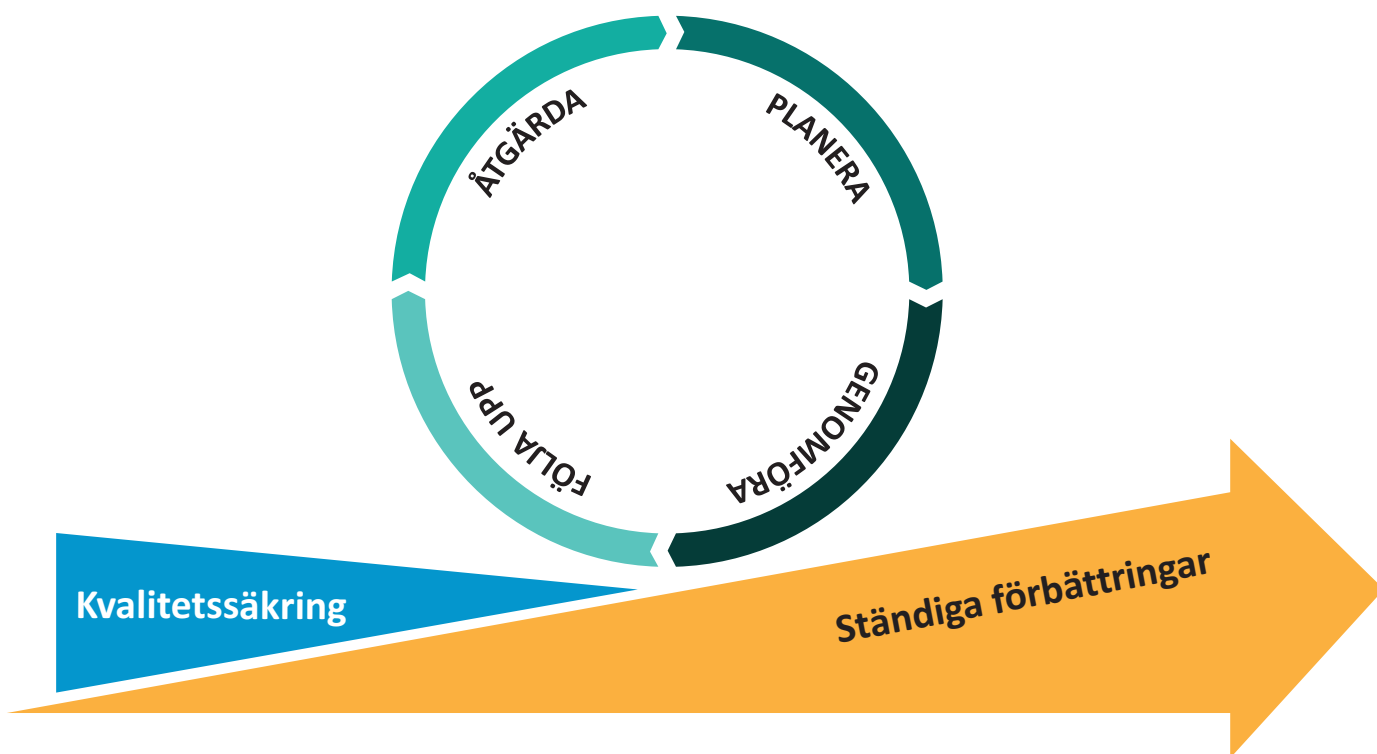
En robust infrastruktur och sammanhängande trafikslag samt omställning till fossilfria transporter är avgörande för näringslivets hållbara utveckling och en starkt samhällsberedskap. Långsiktigt ligger fokus för våra transporter i en utbyggd järnväg och förstärkt sjöfart, samtidigt som flyget är det trafikslag som erbjuder långväga tillgänglighet till rimlig restid och vägnätet det som ger förutsättningar för gods- och persontransporter i stora delar av länet.

En annan viktig förutsättning för företags tillkomst, växande och etablering är att vi i regionen har en mer samordnad fysisk planering lokalt och regionalt som ger en mer enhetlig bild av vad vi som län kan erbjuda. Det stärker samspelet mellan tillväxtfrågor, boendemiljö, folkhälsa, kollektivtrafik, samt digital och fysisk infrastruktur vilket underlättar utveckling av länets styrkeområden.

Faktaruta:

Smart specialisering är initierat av EU som en systematisk process för att gemensamt identifiera och strategiskt kraftsamla kring kunskapsdrivna och konkurrenskraftiga styrkeområden. Fokus för smart specialisering är såväl nya som befintliga områden som ger konkurrensfördelar för innovation, diversifiering och tillväxt. Här omfattas exempelvis etablerade och nya sektorer, teknologi eller skärningspunkter mellan sektorer som bygger konkurrenskraft.

Att mäta resultat och effekter



Det regionala utvecklingsarbetet ska följas upp och utvärderas i alla regioner. För att försäkra oss om att de insatser och aktiviteter som genomförs i Västernorrland bidrar till hållbar regional utveckling måste den regionala utvecklingsstrategin systematiskt följas upp, analyseras, kommuniceras och diskuteras för att också bidra till kontinuerligt lärande. Region Västernorrland har ansvar för detta arbete i Västernorrlands län.

Genom ett ramverk för uppföljning, utvärdering och lärande systematiseras arbetet med sikte på ett effektivt genomförande av den regionala utvecklingsstrategin. Ramverket är ett dokument som anger vad som ska följas upp, hur det ska göras och när, samt vilka utvärderingar som ska göras och när.

Målområden och prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin bryts därför ned i indikatorer som identifierar mätbara förändringar. Genom att följa upp indikatorerna kontinuerligt skapar vi en uppfattning om vi rör oss i önskvärd riktning. Vi kan även identifiera framsteg och exemplifiera satsningar som gett resultat. Om våra satsningar inte ger väntat resultat ger ett systematiskt arbete för uppföljning, utvärdering och lärande förutsättningar att förändra och åtgärda framtida satsningar.

Agenda 2030 och dess odelbara globala mål ska genomsyra Västernorrlands regionala utvecklingsstrategi. Ramverket inkluderar därför relevanta indikatorer för mätning av de tre hållbarhetsdimensionerna utifrån framtagna regionala nyckeltal för Agenda 2030. Måluppfyllelse och resultat kommer därmed alltid att bedömas med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet som utgångspunkt.

Uppdatering av den regionala utvecklingsstrategin

En uppdatering av strategin har skett 2025 i samband med den obligatoriska översynen som ska göras varje mandatperiod, och i linje med ramverket. Översynen visade att strategins innehåll och syfte fortfarande är relevant och flexibel i förhållande till de omvärldsförändringar som skett sedan antagandet 2020. Det fanns inga motiv för en större förändring av strategin, men den har uppdaterats med modernare begrepp och illustrationer samt förstärkningar utifrån senare framtagna styrande dokument. En prioritering för god och jämlik hälsa har tillkommit och betydelsen av samhällets robusthet har förstärkts. Behov av ytterligare förändringar i strategin är möjliga att initiera om aktörerna i länet gemensamt beslutar om en sådan översyn.



Ett Västernorrland

Handlingskraft, livskraft och naturkraft



REGION VÄSTERNORRLAND

Telefon: 0611-80 000

E-post: region.vasternorrland@rvn.se

www.rvn.se



Region
Västernorrland